

AGROINFO projekt

Vahekokkuvõtte osalevate ettevõtete tulemustest 2017 - 2019 andmete põhjal (2019
6 kuu andmed)

Aadi Remmik

22.10.2019

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapirkondadesse

Projektis osalevad ettevõtted ja andmete struktuur

	2017	2018	2019			2017	2018	2019	
Estonia OÜ				2395	Viraito				497
Väätsa Agro				2208	Krootuse Agro				484
Halvinga				1806	Kaisma				460
Mangeni PM				1613	Sürgavere PÜ				437
Vändra				1351	JK Otsa Talu				428
Sadala Põim				1118	Vaimastvere Agro				414
Põlva Agro				1084	Rauni POÜ				402
Hummuli Agro				1013	Paala OÜ				395
Laatre Põim				999	Männiku Põim				367
KOKKU	9			13587	Trügi Farmer				318
					Muuga PM				307
					Mäaste POÜ				223
	2017	2018	2019		KOKKU	12			4732
Kaiu LT				695					
Abja Farmid				683					
Kõljala POÜ				662					
Kärja PÜ				653	Lehmi kokku:	23771			
Kehtna Mõisa				614					
Järva PM				590					
Peri POÜ				542					
Laekvere PM				513					

Üldised kasumlikkuse mõõdikud

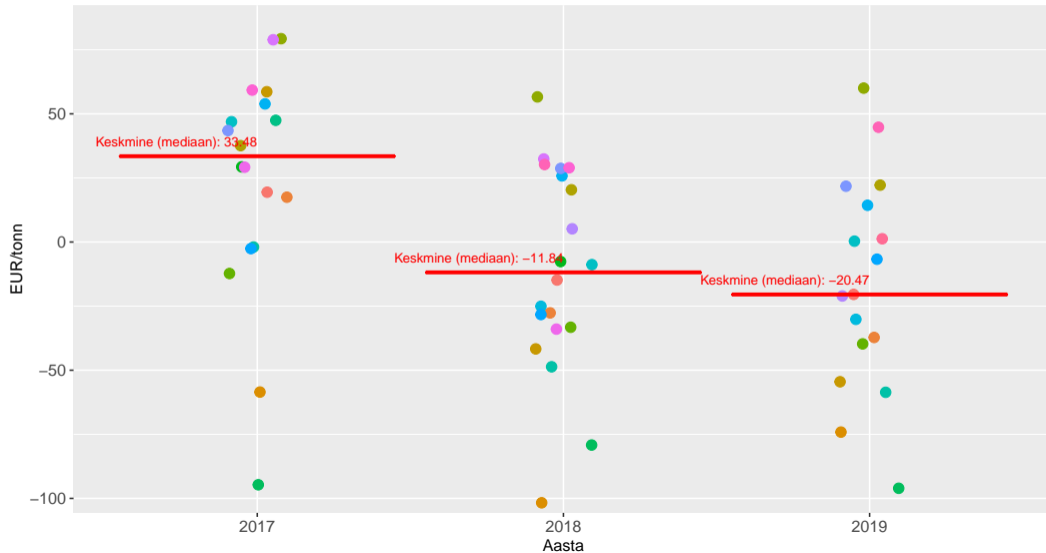
Tootmiskasum - definitsioon

- ▶ Kõigi ettevõtete keskmise (mediaan) kuu piimahinna ja ettevõtte antud kuu piima tootmisomahinna vahe
- ▶ Aasta keskmine on kuutulemuste toodetud piima kogusega kaalutud keskmine
- ▶ Väljendatakse eurodes tonni toodetud naturaalpiima kohta
- ▶ Kasutame võrdluses kuu keskmist piimahinda, sest
  - ▶ tegelik piimahind on paljude ettevõtete jaoks väga konfidentsiaalne
  - ▶ eesmärk on võrrelda **tootmise**, mitte piima hinna läbirääkimiste tulemusi

Tootmiskasum

Tootmiskasum toodetud piima tonni kohta (3020)

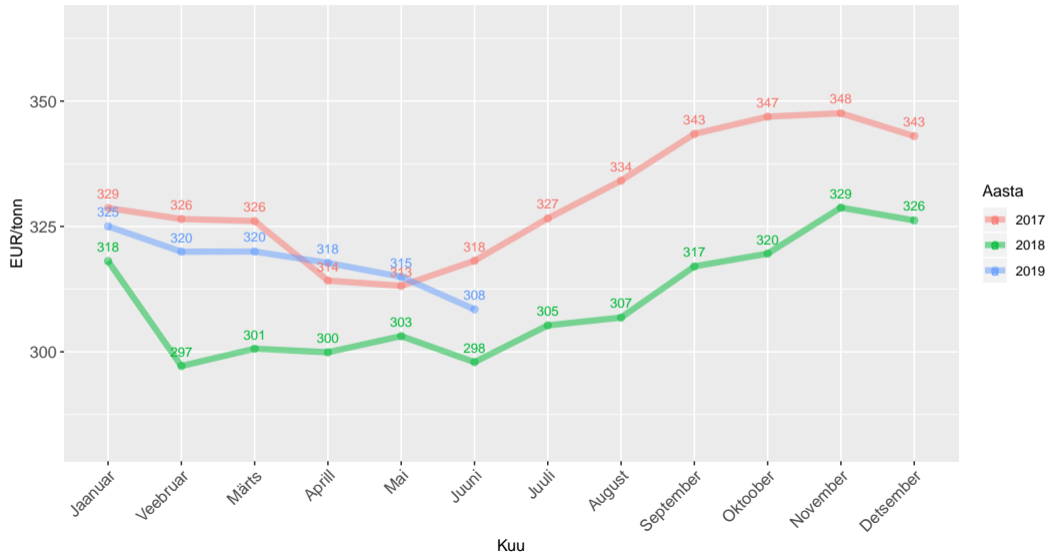
Tootmiskasum: piima antud kuu keskmine (mediaan) hind miinus ettevõtte piima tootmisomahind

Piima hind

Keskmine (mediaan) piimahind kuude lõikes

Koos rasva ja valgu juurde- ja mahahindlustega

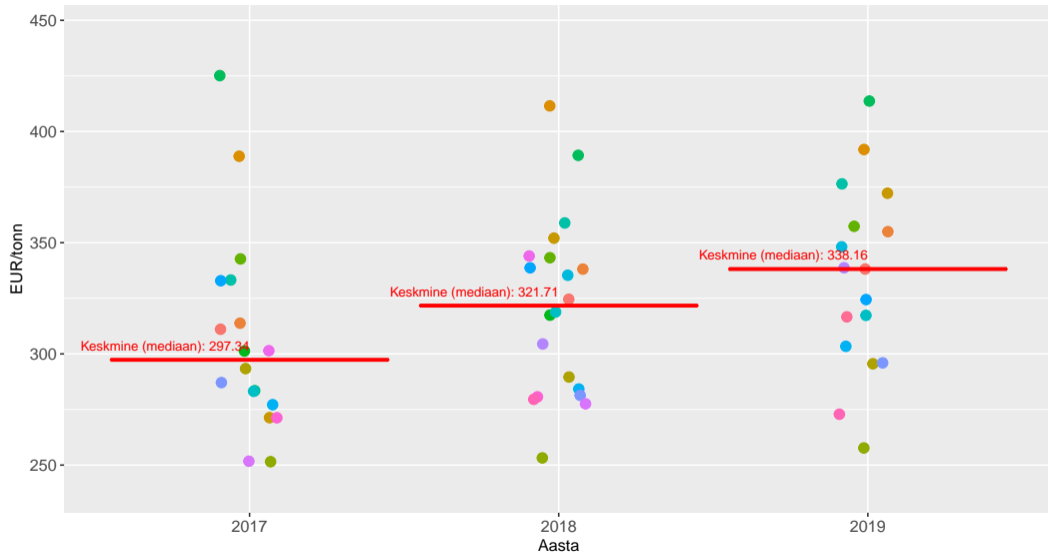

Piima tootmisomahind

- ▶ Piima tootmiskulud jagatuna toodetud piima kogusele
- ▶ Väljendatakse eurodes toodetud piima tonni kohta (kg kohta tekib liiga palju komakohti)
- ▶ Piima tootmiskulud (ja tootmisomahind) ei sisalda ettevõtte üldkulusid ning finantskulusid
- ▶ Piima tootmisomahinda on arvestatud 95% noorkarja kulusid, arvestusega, et selline proportsioon noorloomi läheb karja täienduseks.

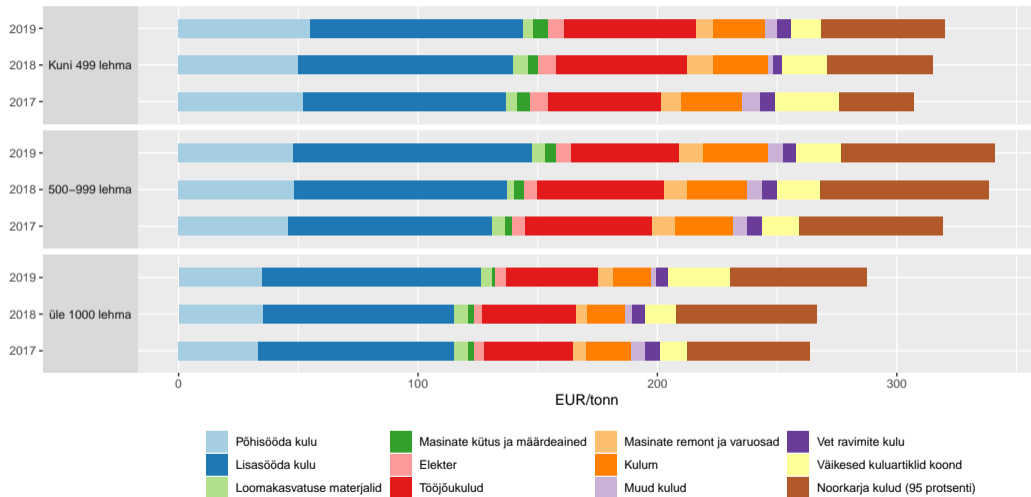
Piima tootmisomahind (740)

Tootmisomahind – ei sisalda ettevõtte üldkulusid ega finantskulusid

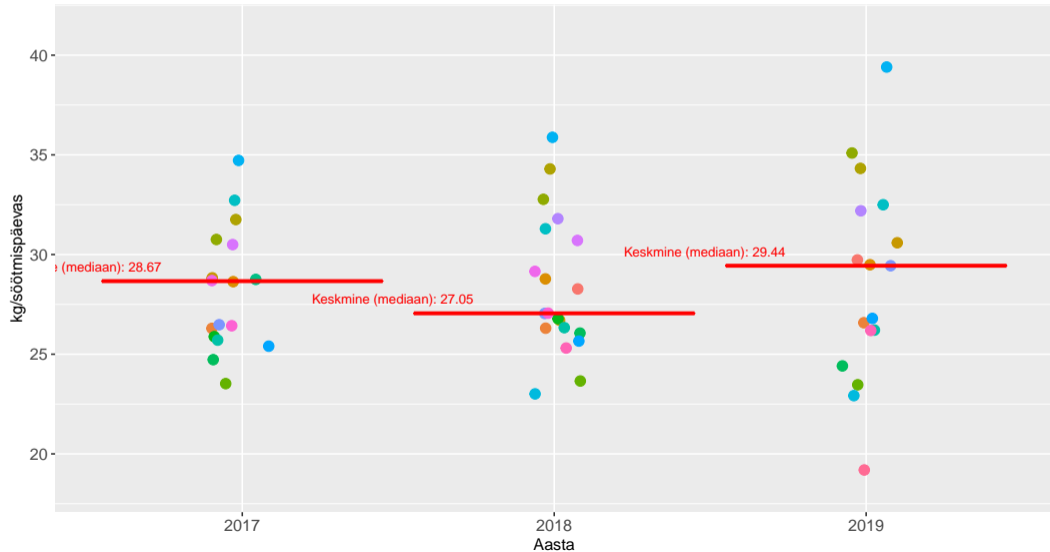
Piima tootmisomahinna struktuur karja suurusgruppide lõikes

Piima toodang

Piima toodang söötispäevas (565)

Naturaalpiim

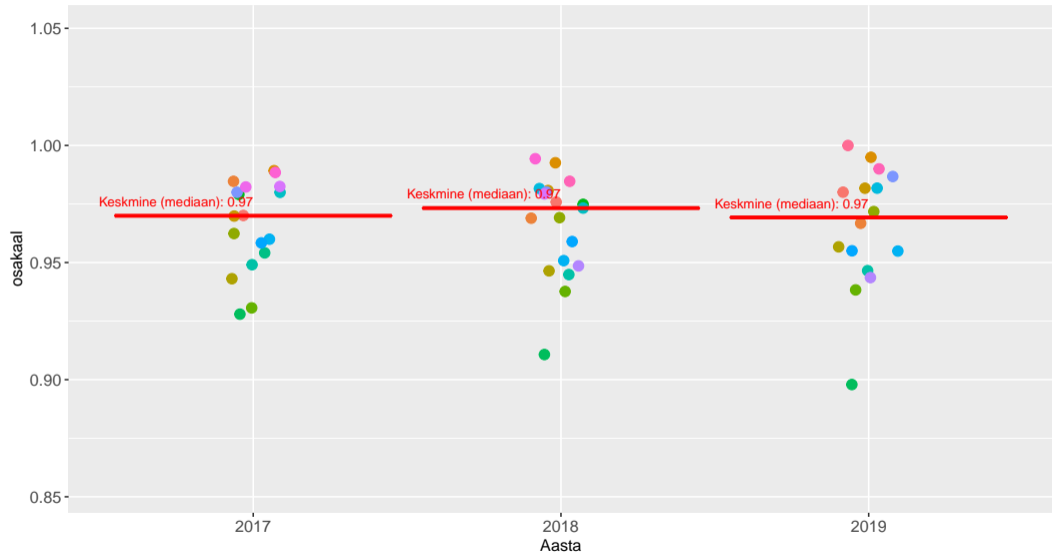

Piima kaubalisus

Müügipiima osakaal toodetud piimast (protsentides). NB! Piima kaubalisus 100% näitab, et ettevõttes võetakse arvele ainult müüdud piim, mis on tingitud arvestussüsteemi eripärast. Kui arvele võetakse kogu toodetud piim, siis ei saa piima kaubalisus olla 100%, kuna alati on mingi kogus näiteks ternespiima, mis ei ole müügikõlbulik.

Piima kaubalus (567)

Naturaalpiim

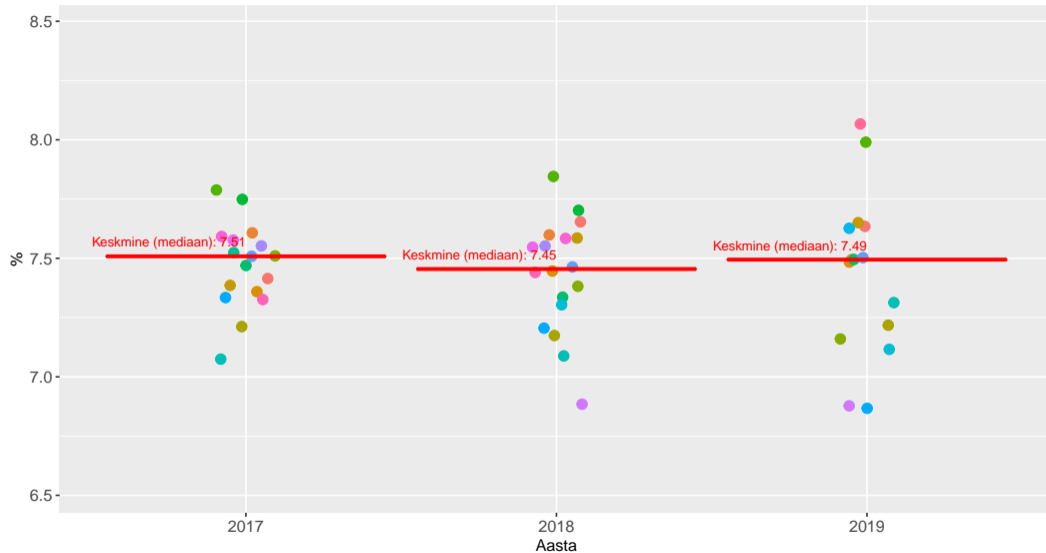
Piima kuivaine (rasv+valk) ja selle omahind

Piima kuivainesisalduse aluseks on hetkel kontroll-lüpsi andmed, kuna tegeliku müügipiima kuivainesisalduse kohta annavad piimatööstused andmeid erineval kujul ning selle ühtlustamiseni pole veel jõutud.

Arvutame kolme näitajat: kuivainesisaldus piimas, kuivainetoodang päevas (naturaalpiima toodang x kuivainesisaldus) ja toodetud kuivaine tootmisomahind.

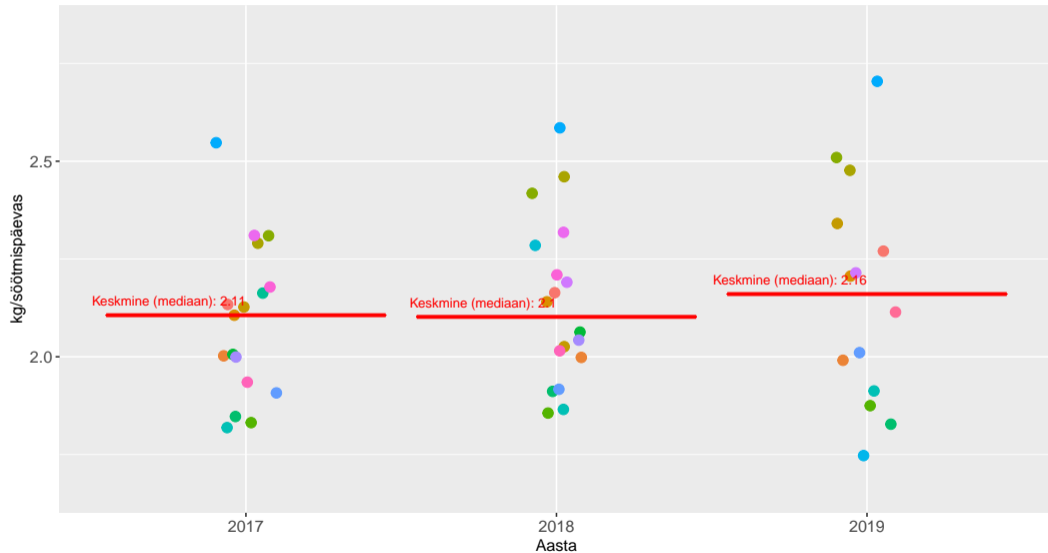
Piima kuivaine sisaldus % (rasv+valk) (3050)

Tegelik toodetud piim, kuivaine protsendid kontroll-lüpsist

Piima kuivaine toodang söötmisspäevas (3051)

Tegelik toodetud piim, kuivaine protsendid kontroll-lüpsist

Piima kuivaine tootmisomahind (rasv+valk) (3052)

Tegelik toodetud piim, kuivaine protsendid kontroll-lüpsist

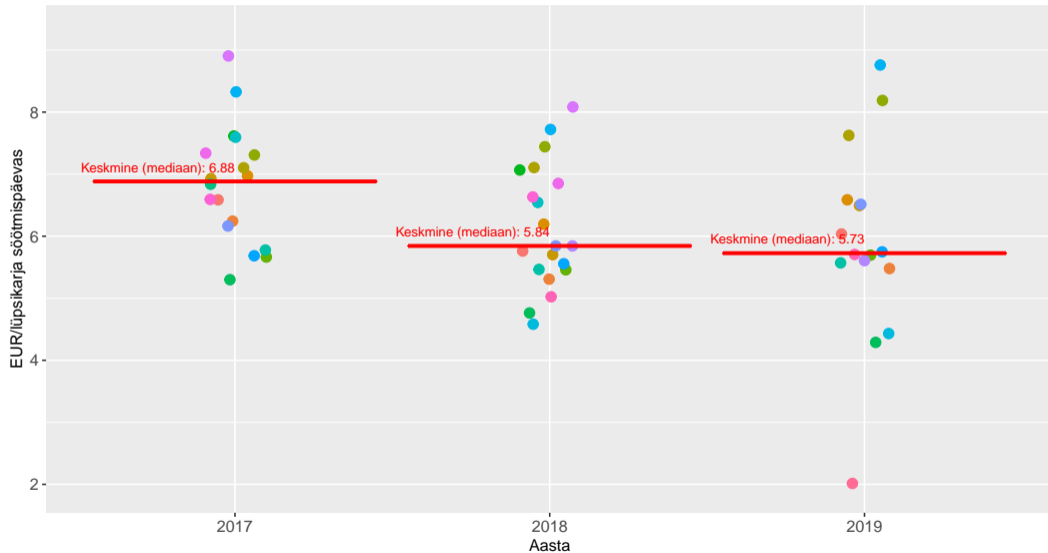
Söötmise efektiivsus

Piima jääktulu

- ▶ Piima müügitulu ning lisa söötade kulu vahe
- ▶ Väljendatakse eurodes lüpsikarja *söötmisspäeva* kohta
- ▶ Sisuliselt seob endas neli olulist komponenti: piimatoodang ning -kaubalisus, piima hind, lisa sööda kogus ning lisa sööda hind
- ▶ Kuna erinevus jääktulus praktiliselt ei mõjuta muid kulusid ega tulusid (nt tööjõukulu, rääkimata kulumist, on täpselt sama, sõltumata piima müügitulu ning lisa söödakulu vahekorrast), siis tähendab *erinevus jääktulus suures plaanis ka erinevust kasumis* (ettevõtte aastakasumi erinevuse leidmiseks korrutada jääktulu keskmise lehmade arvu ja 365-ga)
- ▶ **Piima jääktulu on väga hea indikaator piimatootmisettevõtete tootmisprotsessi bioloogilise komponendi kasumlikkuse võrdlemiseks samal ajaperioodil; ei ole sõltuv mastaabiefektist.**
- ▶ Piima jääktulu on arvatatud ka kuu keskmise (mediaan) piimahinna alusel, et võrrelda tootmistulemusi ilma piima hinna läbirääkimiste mõjuta
- ▶ Kui erinevused tegeliku ja keskmise hinnaga arvatatud jääktulu vahel on väikesed, siis on saadud piimahind keskmisele lähedane

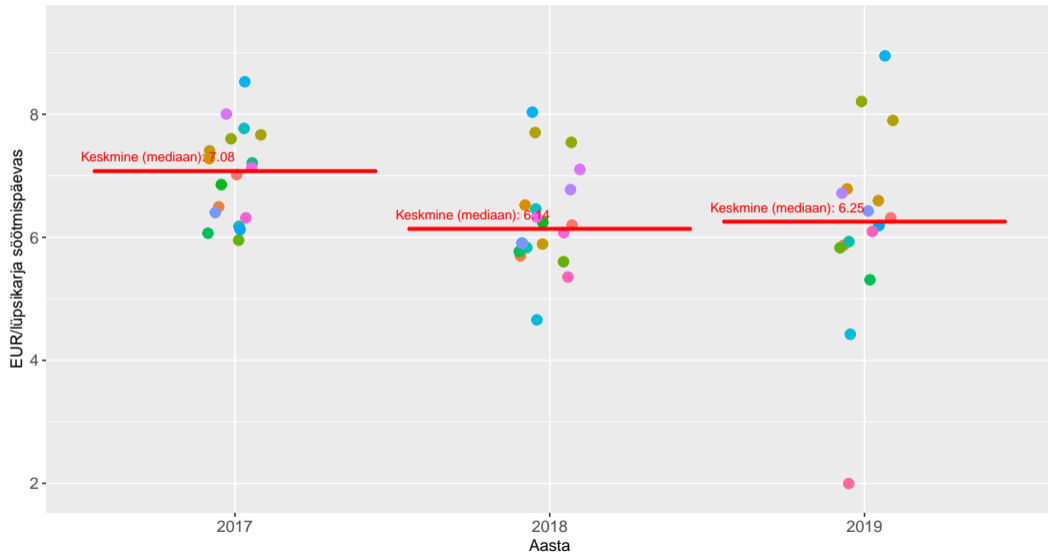
Piima jääktulu tegeliku piimahinnaga (594)

Piima müügitulu miinus lüpsikarja lisa-söötade kulu

Piima jäädtulu keskmise piima hinnaga (3010)

Piima hind on arvestuses kõigi ettevõtete keskmine (mediaan), piima kogus ja lisaõõda kulu on iga ettevõtte tegelikud

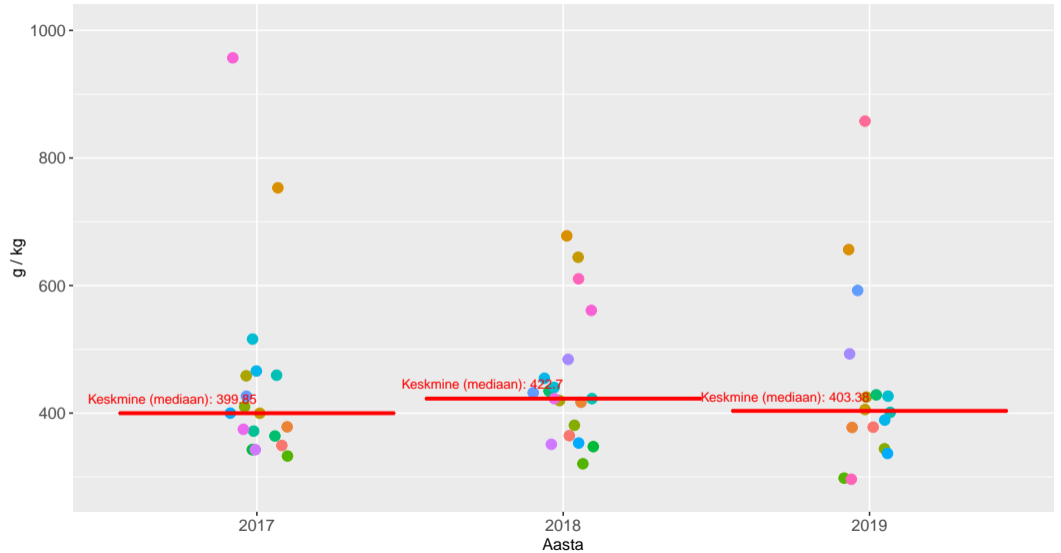

Lisasööda kogus piima tootmiseks

- ▶ Näitab, mitu grammi lisasööta (täiskaalus) kulub 1 kg piima tootmiseks
- ▶ Arvestuse alus on ECM (*energy-corrected milk* ehk piima kogus korrigeerituna rasvasisaldusele 4.0% ja valgusisaldusele 3.3%) piim, et tulemused oleksid võrreldavad
- ▶ Väga kõrged näitajad peegeldavad õlleraba kasutamist, mis klassifitseerub lisasööda alla, kuid mille kuivainesisaldus on väga madal. Alates 2019 on õlleraba projekti söötade aruannetes eraldi välja toodud ja saab seda erisust korrigeerida.

Lisasööda kogus 1 kg piima tootmiseks (920)

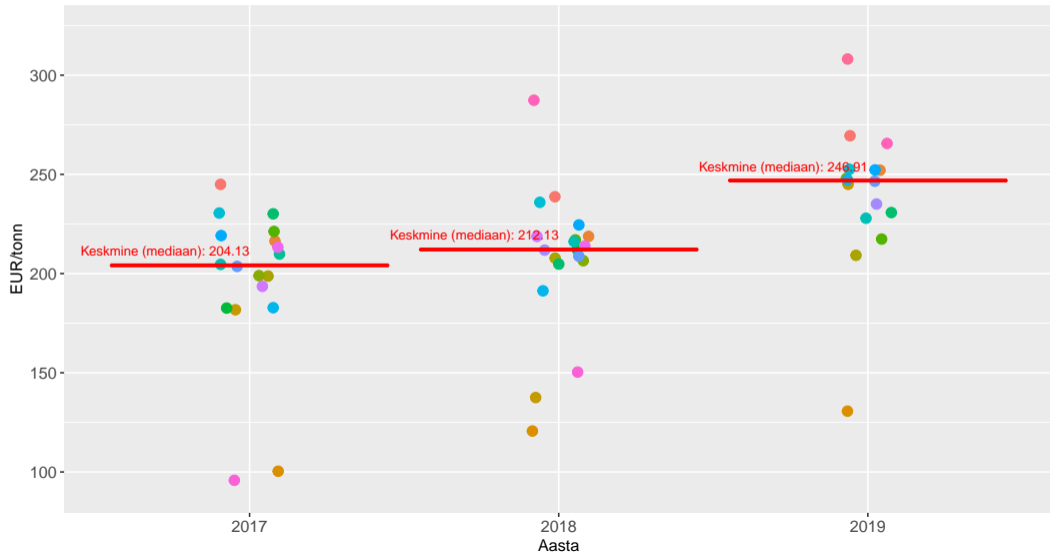
*) ECM piim: 4.0% rasva ja 3.3% valku

Söötade hinnad

Lisasööda hind (597)

Lüpsikarja lisasööda keskmine hind

Põhisööda hind (599)

Lüpsikarja põhisööda keskmine hind (põhisöödad: karjamaarohi, haljasmass, silo, hein, põhk, vasikatele joodetud piim)

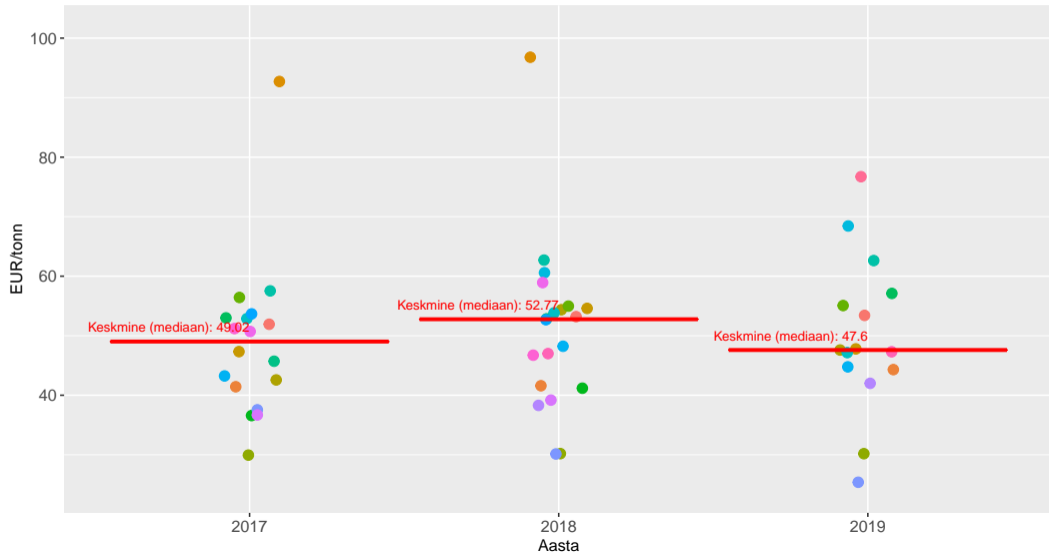

Püsikulud

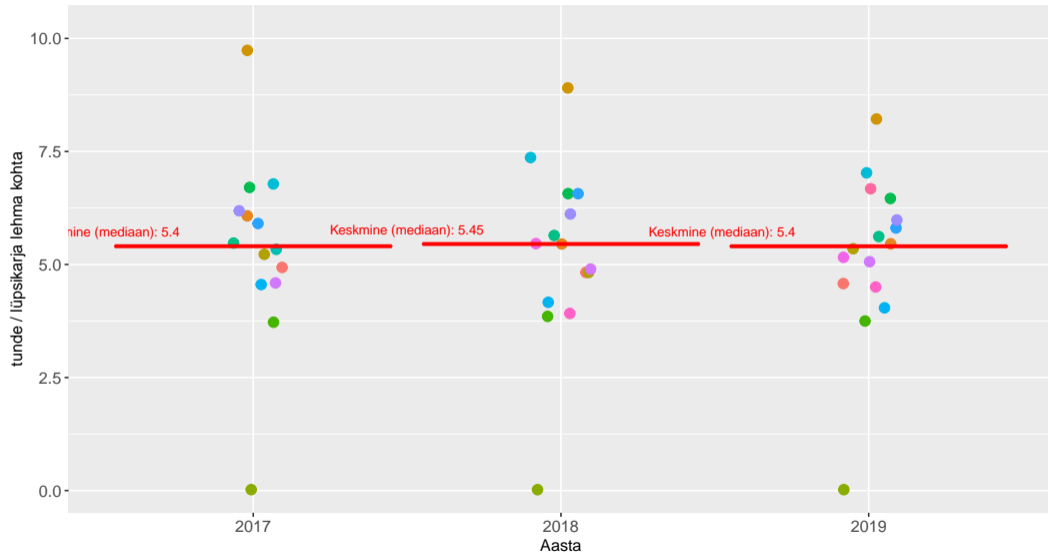
Töjõukulud toodetud piima tonni kohta (582)

Naturaalpiim

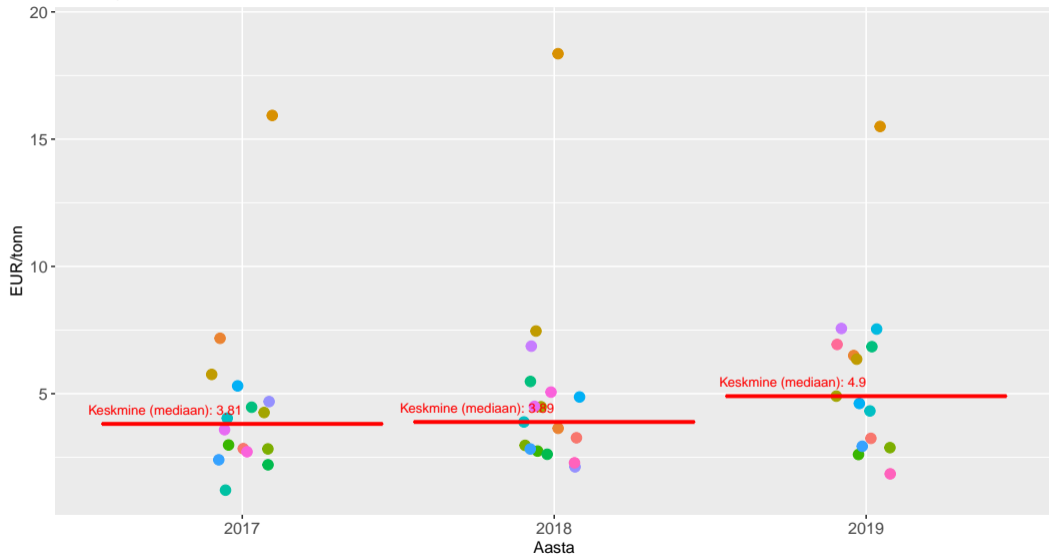
Farmi töötundide arv lüpsikarja lehma kohta kuus (754)

12 kuu keskmine

Masinate kütuse ja määrdeainete kulu toodetud piima tonni kohta (579)

Naturaalpiim

Kulum toodetud piima tonni kohta (586)

Naturaalpiim

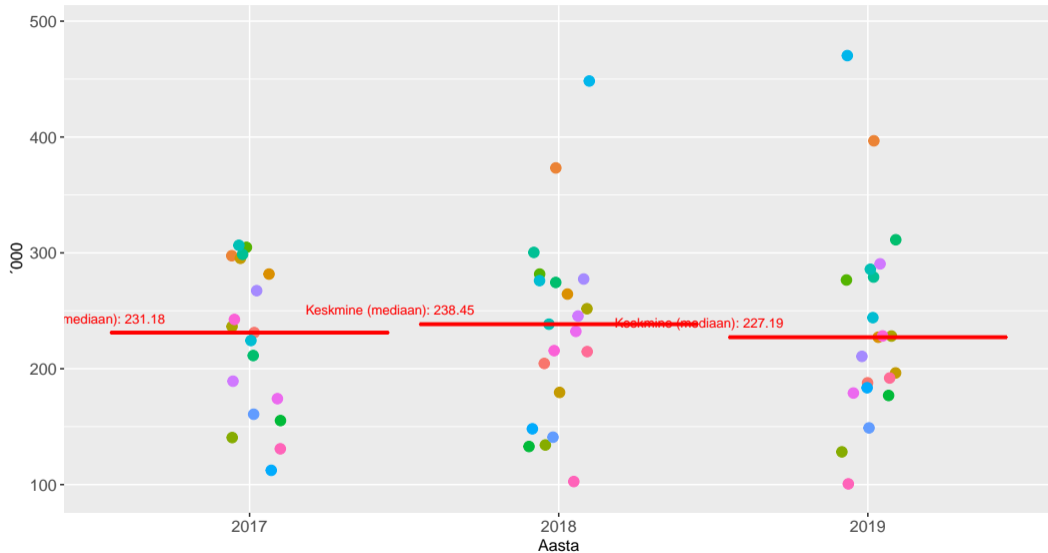

Karja tervis

Somaatilised rakud / mastiit

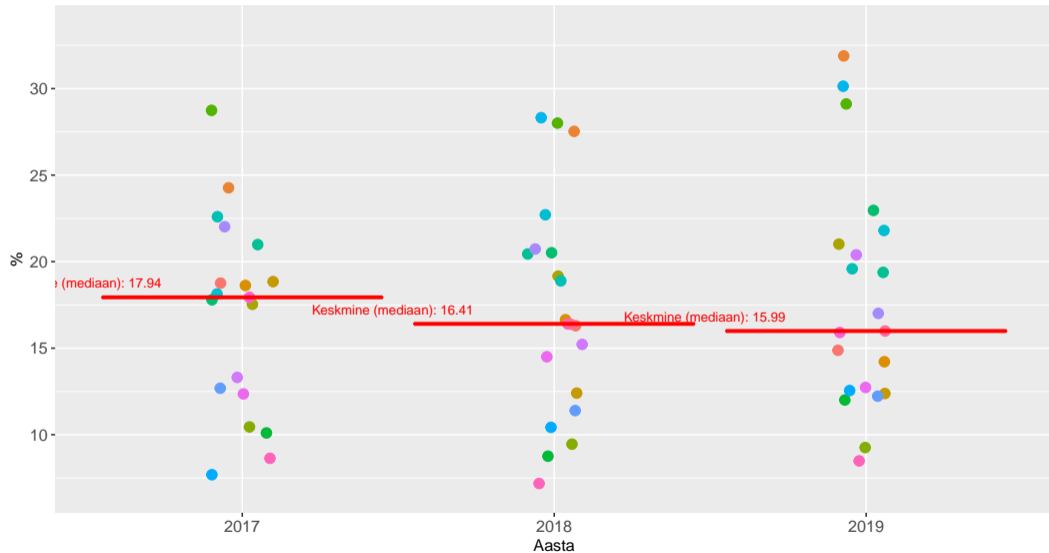
- ▶ Mastiiti mõõdame kahe mõõdikuga:
  - ▶ (kaalutud) keskmine somaatiliste rakkude arv (SRA)
  - ▶ kõrge (üle 250 000) somaatiliste rakkude tasemega lehmade osakaal kontroll-lüpsil
- ▶ Kõrge SRA lehmade osakaalu ei mõjuta üksikud kliiniliselt haiged lehmad, kelle SRA võib ulatuda kümnetesse miljonitesse
- ▶ Näidatud on ka kõrge SRAga lehmad eraldi kuni 100 ning üle 100 lüpsipäeva kategooriates (laktatsiooni alguse mastiit on eriti negatiivse mõjuga)

Keskmine SRA kontroll-lüpsil (634)

Kõrge SRA lehmade osakaal karjas (616)

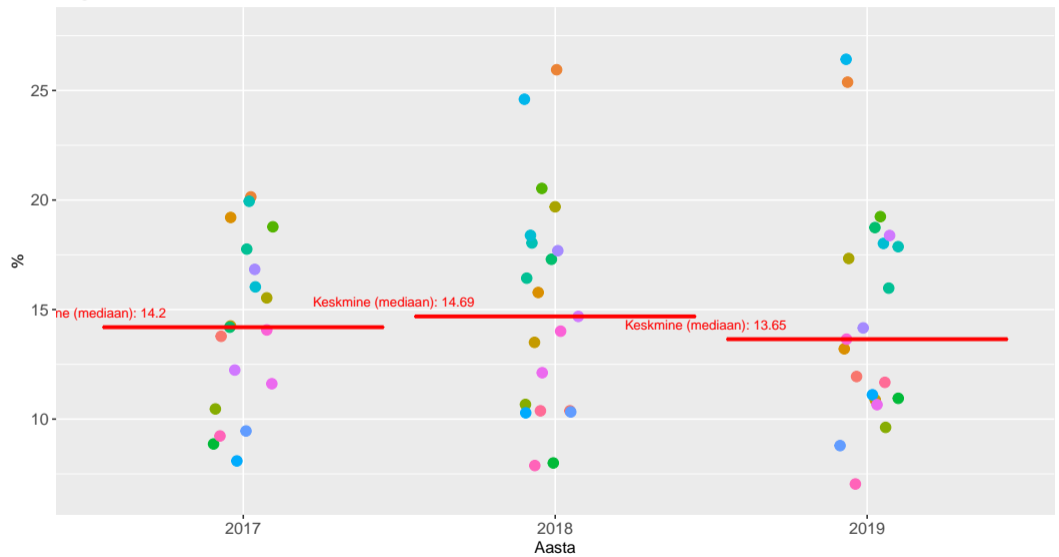
Kontroll-lüpsi alusel, kui SRA > 250

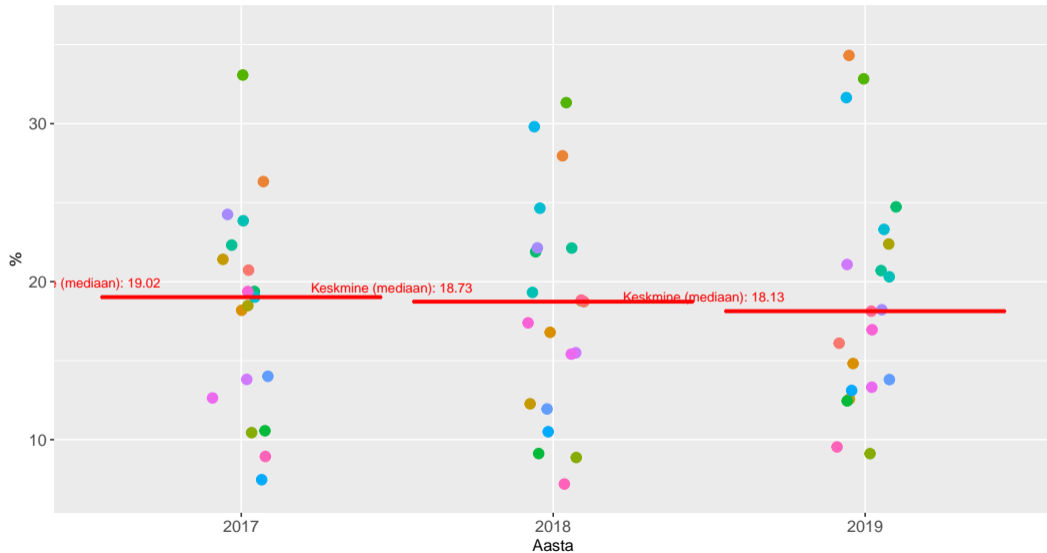
Kõrge SRA lehmade osakaal üle 100 päeva lüpsnud lehmade hulgas (639)

Kõrge SRA > 250

Kõrge SRA lehmade osakaal kuni 100 päeva lüpsnud lehmade hulgas (651)

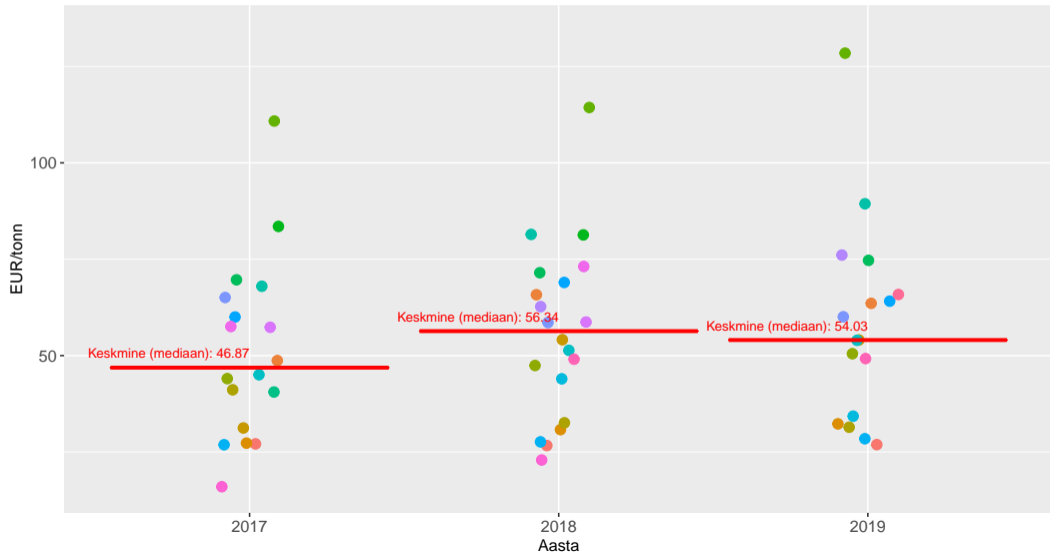
Kõrge SRA > 250

Noorkarja kulud

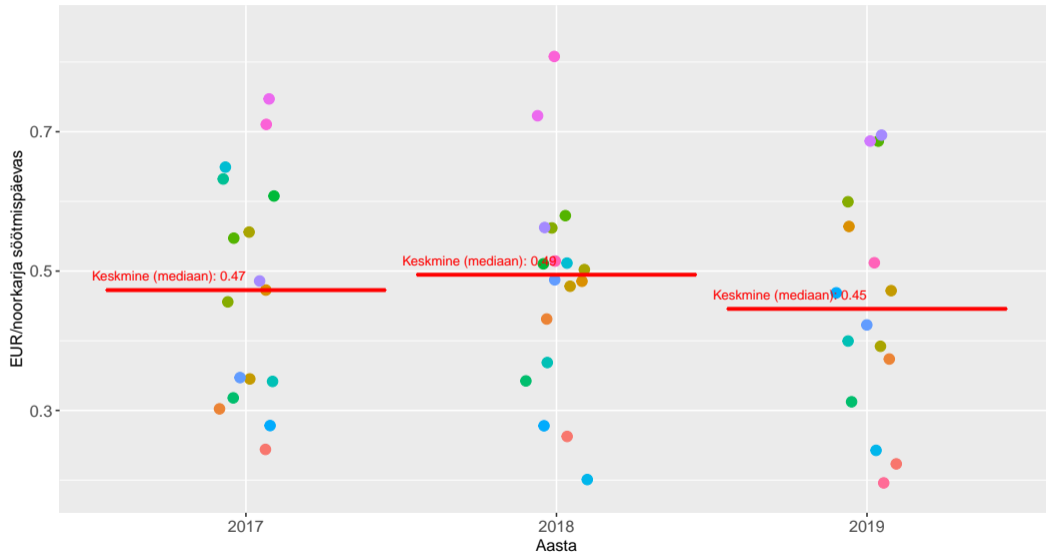
Noorkarja kulud toodetud piima tonni kohta (739)

Naturaalpiim

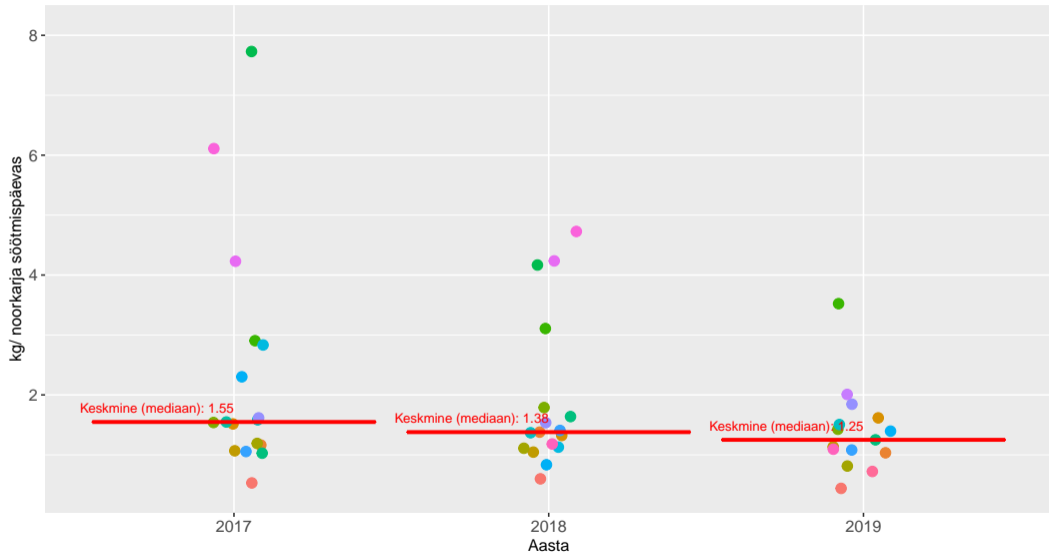

Noorkarja lisaööda kulu söötmisspäevas (601)

Noorkarja söötmisspäeva kohta

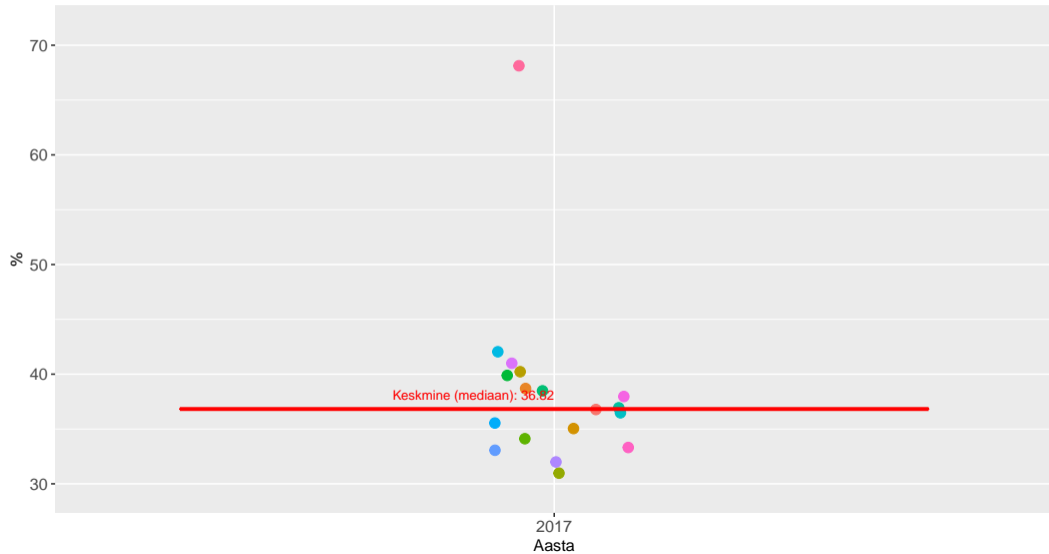
Lisasööda kogus noorkarja söötmispäevas (738)

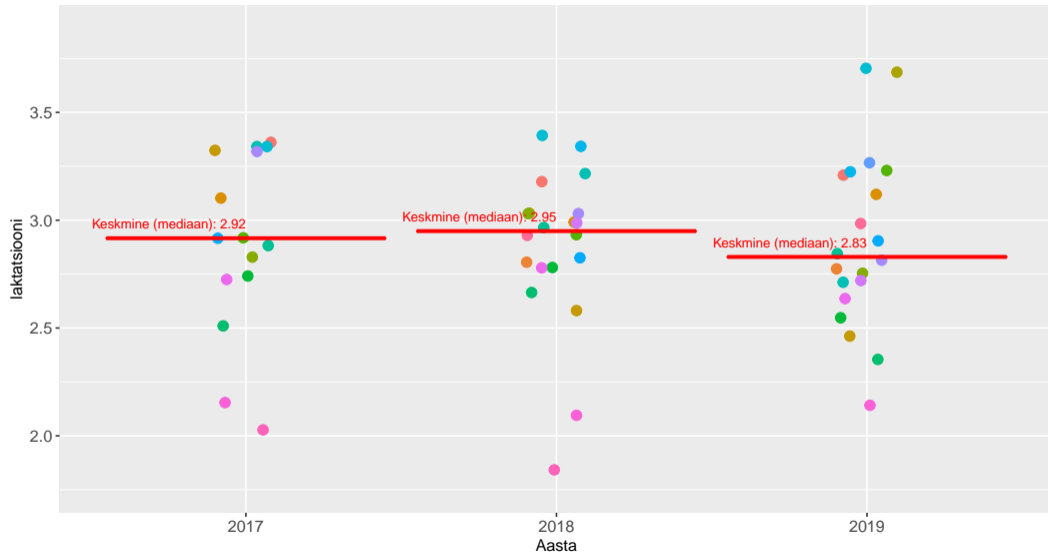
Karja väljaminek

Lüpsikarja asendusmäär (629)

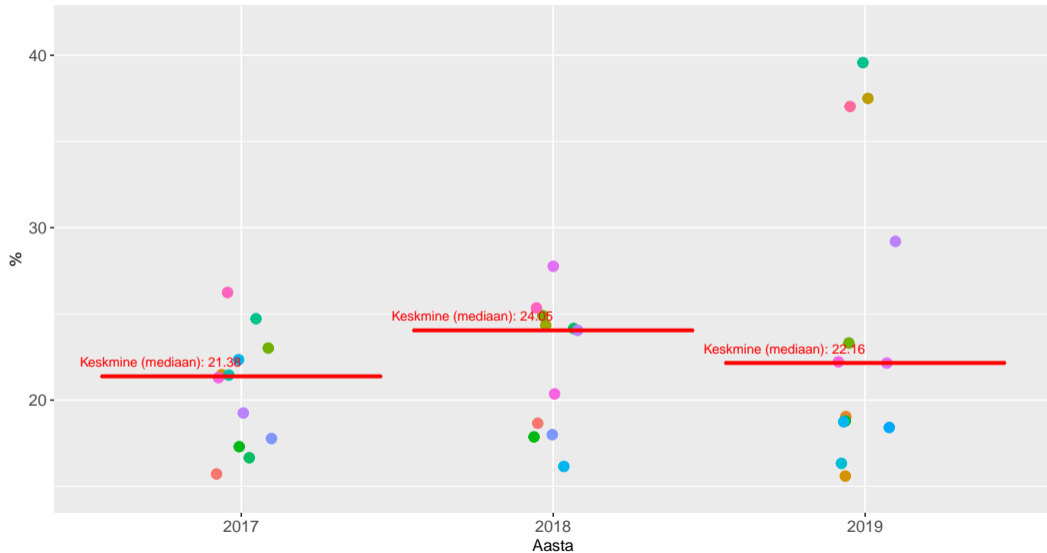
1. laktatsiooni lehmade osakaal karjas (ei ole adekvaatne karja suurendamise ajal)

Väljaläinud lehmade keskmine vanus (laktatsioonides) (627)

1. laktatsiooni lehmade väljaminek % karja tulnutest (3080)

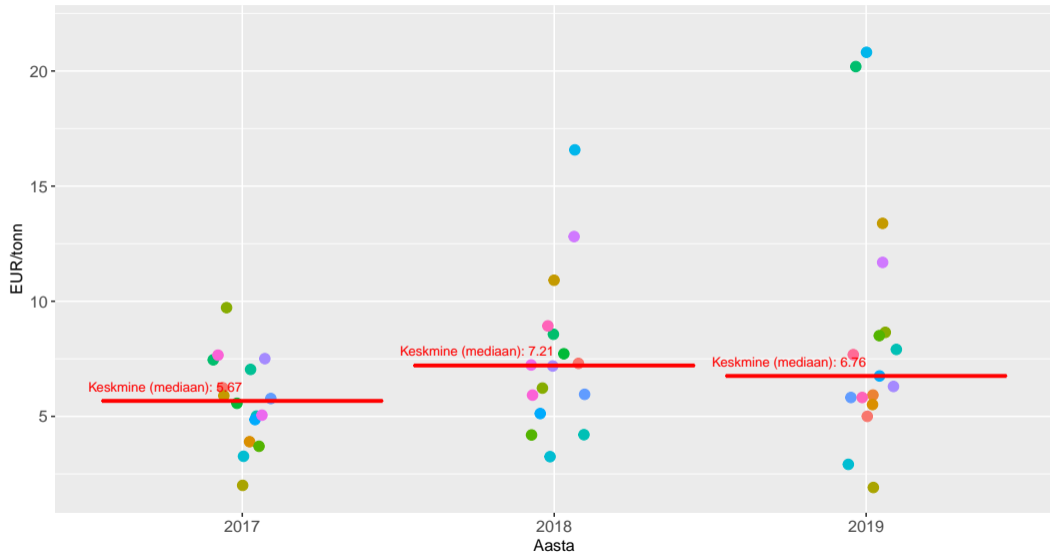

Värskelt poeginud (kuni 100 lüpsipäeva) lehmade osakaal väljaminekus (760)

Hukkunud ja hädatapetud (utiliseeritud) loomade maksumus toodetud piima t kohta (752)

Lehmad, lehmikud ja pullikud

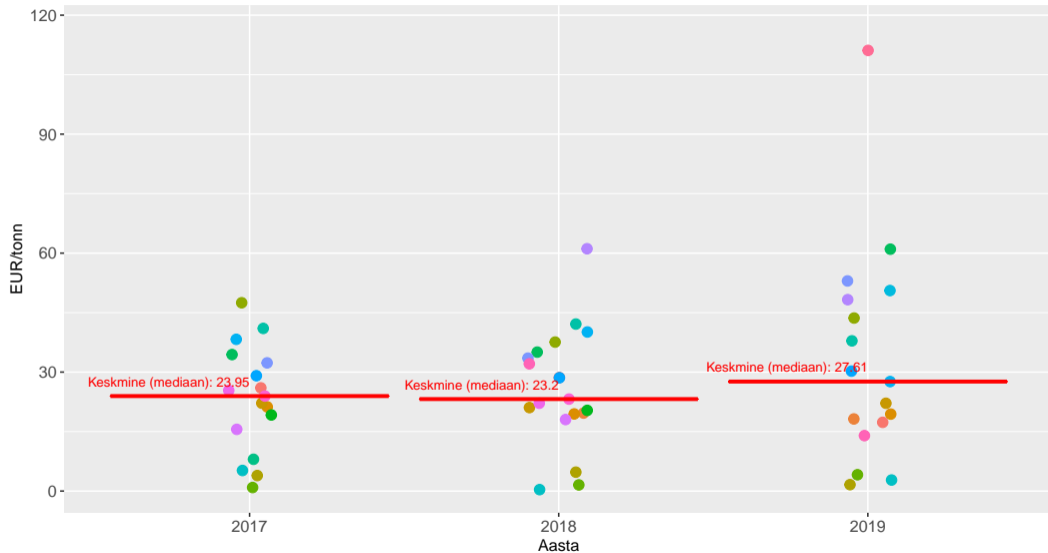

Neto karjaasenduse kulu

- ▶ 1 tonni toodetud piima kohta: väljaläinud lehmade arv korrutatakse karjatulnud mullikate keskmise bilansilise maksumusega (leidmaks väljaläinud lehmade asenduse maksumust), lahutatakse tulemusest praagitud lehmade müügist saadud tulu ning jagatakse tulemus toodetud piima kogusega.
- ▶ Näitab *rahavoo* baasil, kui palju kulutab farm väljaläinud lehmade asendamisele (eeldusel, et väljaläinud lehma asenduseks karja toodava mullika oleks farm saanud sama hinnaga müüa, kui asendatud lehm ei oleks välja läinud).
- ▶ See mõõdik on laialdaselt kasutusel nt USA-s.

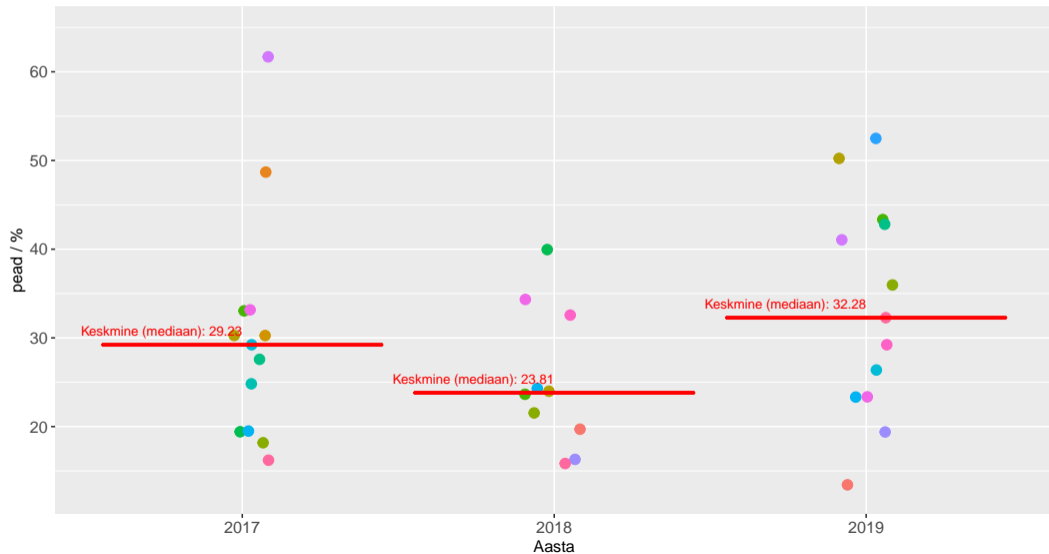
Neto karjaasenduse kulu toodetud piima tonni kohta (1011)

Praagitud ja hukunud lehmade arv * Mullika hind karjatulekul – Praaklehmade müügist saadud tulu

Noorkarja väljaminek

Lehmikute väljaminek 100 sündinud lehmvasika kohta, v.a. elusmüük (1014)

Sigivus

Hetkel on sigivuse mõõdikuks ainult kontroll-lüpsil olevate lehmade keskmine laktatsioonipäevade arv (mitu päeva on lüpsil olevatel lehmadel viimasest poegimisest möödas). Mida madalam see on, seda väiksem on poegimisvahemik ja eeldatavasti parem sigivus.

Keskmine lüpsipäevade arv kontroll-lüpsil (921)

